

Motion till riksdagen

1989/90:A461

av Ingrid Sundberg m.fl. (m, fp)

Sydsveriges utveckling

Utvecklingen i Sydsverige har under senare efterkrigstid varit förhållandevis ogynnsam, även om de senaste årens högkonjunktur inneburit att problemet inte uppmärksammats särskilt mycket. Jämför man Sydsverige med övriga landet kan man konstatera att 1987 inte något av länen Malmöhus, Kristianstad, Halland, Kronoberg, Blekinge och Kalmar i inkomst per capita nådde upp till riksgenomsnittet. Mest anmärkningsvärt är detta för Malmöhus län som med rikets tredje största stad, Malmö, tidigare kunnat uppvisa betydligt mer gynnsamma siffror.

En jämförelse mellan 1949 och 1987 visar också att Sydsverige (här de sex ovan nämnda länen) tappat två procentenheter gentemot riket totalt vad gäller just inkomst per capita.

Den regionalpolitiska kommittén utpekar också bl.a. sydöstra Sverige som prioriterad landsdel.

Förutsättningar för utveckling

Erfarenheten visar att investeringar i infrastruktur såsom utbildning, forskning och kommunikationer är av grundläggande betydelse för utvecklingen i en region.

Den region i Sverige som kunnat uppvisa störst tillväxt och ekonomisk dynamik är regionen kring Stockholm–Arlanda–Uppsala. Där finns många av de förutsättningar som kännetecknar en modern expansiv region; en skapningskraftig miljö, kunskapsintensiva företag, universitet och högskolor, välutbildad arbetskraft, goda kommunikationer och ett rikt kulturutbud.

Det är främst dessa förutsättningar som numera är avgörande för företagens nyetableringar och fortsatta satsningar. Arbetstillfällen skapas framför allt på orter där dessa förutsättningar är uppfyllda.

Den regionalpolitiska kommittén fastslår i sitt slutbetänkande att det främst är fem olika områden som är att betrakta som särskilt betydelsefulla vid insatser för problemregioner. Dessa fem områden är

- utbildning och forskning,
- kommunikationer,
- miljö,
- energi och
- kultur

Ovanstående områden tillmäts alltså enligt kommittén stor betydelse när det gäller möjligheterna att inom en region skapa nya varaktiga arbetsplatser och ekonomisk tillväxt.

Mot. 1989/90
A461

Regioner där dessa förutsättningar inte är uppfyllda är oftast hänvisade till verksamheter som av tradition funnits i området. Dessa är många gånger så kallat mogna verksamheter utan större tillväxtpotentialer. Antalet arbetstillfällen inom dessa branscher har på grund av rationaliseringar dessutom ofta minskat trots att produktionen kanske varit konstant eller ökat.

Obalans i de offentliga satsningarna

Sydsverige har på många områden varit missgynnad när det gäller offentliga satsningar, detta inte minst i fråga om investeringar i interregionala transporter och kommunikationer. Under åren 1975–1985 har investeringsandelen i Sydsverige per capita legat betydligt under riksgenomsnittet. Det är inte heller Norrland som har varit mest gynnat trots sina stora geografiska områden och få invånare. Mest gynnad under perioden var istället Stockholmsregionen. Motsvarande investeringar i denna region har, med något års undantag, motsvarat avsevärt större andel av de totala satsningarna än vad befolkningsunderlaget motiverar.

Den regionalpolitiska kommittén framhåller att det är "... av strategiskt intresse, inte bara för regionalpolitiken utan för hela den ekonomiska politiken, att utvecklingen sker i balanserade former. Till en sådan balanserad utveckling hör, menar vi, att söka avlänka tillväxten inom den privata och offentliga tjänstesektorn i Stockholmsområdet."

Sydsvensk samsyn

För att kunna åstadkomma en reell förändring av den bitvis dystra situationen i Sydsverige krävs en gemensam syn och strategi. På de områden där insatser behövs för att stärka landsandan måste en helhetssyn för största möjliga nytta för hela Sydsverige vara vägledande.

Högre utbildning

Vikten av en väl fungerande högre utbildning har ökat och kommer, i takt med den allt mer långtgående specialiseringen i samhället, att öka också i framtiden. Det är därför viktigt för Sydsverige att det finns tillgång till goda utbildningsmöjligheter.

Den högre utbildningen i Sydsverige domineras främst av Lunds universitet och dess tekniska högskola. Det är av största betydelse att dessa utbildningsinstanser i framtiden garanteras lika goda förutsättningar i form av anslag som de övriga stora universiteten i landet. Någon nedskärning av antalet utbildningsplatser vid Lunds universitet med dess tekniska högskola bör inte heller komma ifråga.

För att förbättra utbildningssituationen i Hallands och Kristianstads län bör möjligheterna granskas för högskolorna i Halmstad och Kristianstad att i en nätverkskonstruktion med universitetet i Lund bedriva utökad undervisning och egen forskning.

Möjligheten att i Växjö, Kalmar och Karlskrona skapa ett nätverksuniversitet för sydöstra Sverige bör nog prövas. Tillkomsten av ett sådant skulle innebära en avsevärd förbättring av regionens attraktionskraft och möjligheter att till regionen locka nya verksamheter.

Kommunikationer

En viktig del i en vitalisering av Sydsverige utgörs av en förbättring av kommunikationerna. Sydsverige har med sina relativt sett korta avstånd och sin närhet till kontinenten i detta hänseende goda geografiska förutsättningar. Många kommunikationer är dock dåligt utbyggda och förtar, genom att restiderna är långa, det faktum att avstånden är relativt ringa.

En avsevärd förbättring av järnvägstrafiken skulle uppnås med en utbyggnad av Väst kustbanan till dubbelspår med en tunnel genom Hallandsåsen. Leds trafiken över Helsingborg kan en avsevärd förbättring av såväl interregionala som lokala kommunikationer uppnås.

Vidare är, vilket den regionalpolitiska kommittén också föreslår, en upp rustning av den s.k. Kustbanan i sydöstra Sverige nödvändig för att minska restiderna och förbättra järnvägens konkurrenssituation.

Även på vägsidan är det förbindelsen mellan Malmö och Kalmar genom Blekinge, väg E 66, som framst är i behov av förbättringar. En sådan upp rustning har föreslagits av den regionalpolitiska kommittén och är av stor betydelse för sydsvenska kommunikationer i öst-västlig riktning.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om Sydsveriges situation och utvecklingsmöjligheter.

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om garantier för Lunds universitet med dess tekniska högskola till samma utveckling som övriga stora universitet i landet.¹]

[att riksdagen begär att regeringen tillsätter en utredning med uppgift att utreda förutsättningarna för inrättande av nätverksuniversitet i syfte att stärka högskolorna i södra Sverige.¹]

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utbyggnad av västkustbanan mellan Göteborg och Malmö till dubbelspår.²]

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om upp rustning av kommunikationerna i södra Sverige.²]

Ingrid Sundberg (m)

Rolf Clarkson (m)

Knut Wachtmeister (m)

Bo Lundgren (m)

Per Stenmarck (m)

Anders Högmark (m)

Nic Grönwall (m)

Charlotte Branting (fp)

Bengt Harding Olsson (fp)

Siw Persson (fp)

Karl-Gösta Svenson (m)

Margitta Edgren (fp)

Wiggo Komstedt (m)

Sven Eric Lorentzon (m)

Rune Rydén (m)

Bertil Danielsson (m)

Ewy Möller (m)

Margit Gennser (m)

Ingrid Hasselström Nyvall (fp)

Kjell-Arne Welin (fp)

Margareta Fogelberg (fp)

Bertil Persson (m)

Sten Andersson (m)
i Malmö

¹ 1989/90:Ub757

² 1989/90:T253